

II

(Akti, sprejeti v skladu s Pogodbo ES/Pogodbo Euratom, katerih objava ni obvezna)

ODLOČBE/SKLEPI

KOMISIJA

ODLOČBA KOMISIJE

z dne 13. septembra 2006

v zvezi s postopkom po členu 81 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti

(Zadeva št. COMP/F/38.456 – Bitumen (NL))

(notificirano pod dokumentarno številko C(2006) 4090)

(Besedila v angleškem, francoskem, nemškem in nizozemskem jeziku so edina verodostojna)

(2007/534/ES)

1. POVZETEK KRŠITVE

- (1) Naslovniki te odločbe so sodelovali pri enotni in dolgotrajni kršitvi člena 81 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ki je vključevala določanje cen v zvezi z bitumnom za tlakovanje cest na Nizozemskem.

1.1. Sektor tlakovanja cest z Bitumnom

- (2) Bitumen je stranski proizvod pri proizvodnji goriva. Običajno se proizvede med destilacijo specifičnih težkih surovih olj. Različna surova olja in rafinerijske konfiguracije ustvarijo različne vrste bitumna, ki ga je mogoče nadalje spreminjati z dodajanjem polimerov, da bi povečali učinkovitost. Bitumen se uporablja predvsem v proizvodnji asfalta, kjer služi kot vezivno sredstvo, ki veže druge materiale. Preostanek proizvodnje bitumna se uporabi za različne industrijske namene.
- (3) Proizvod, ki je predmet te odločbe, je ves bitumen, ki se uporablja za izgradnjo cest in podobne namene. Imenujejo ga tudi cestogradbeni bitumen (v angleščini pa tudi „penetration bitumen“ ali „pen-grade bitumen“). Naveden bo kot bitumen za tlakovanje cest.
- (4) Preiskava je pokazala, da je kartel zajemal ozemlje Nizozemske. Obseg je ocenjen na približno 62 milijonov EUR v letu 2001, ki je bilo zadnje polno leto kršitve. Posebna značilnost ureditev je, da do dogovarjanja ni prišlo samo med prodajalci, kot je običajno, temveč med prodajalci in

kupci skupaj. V kartelu je sodelovalo osem od devetih dobaviteljev bitumna za tlakovanje cest in šest (zdaj pet) največjih družb za gradnjo cest.

- (5) Spodaj navedeni naslovniki so sodelovali v enotni in dolgotrajni kršitvi člena 81 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti, ki je zajemala celotno ozemlje Nizozemske, glavne značilnosti pa so bile, da so se dobavitelji in kupci skupaj dogovarjali o cenah in rabatih za zadevni proizvod.

1.2. Naslovniki in trajanje kršitve

- (6) Podjetja, s svojimi pravnimi osebami, ki so sodelovala v kršitvi (nekatera veljajo za odgovorna kot matične družbe), so za navedena obdobja naslednja. Upoštevajte, da je za nekatera podjetja naslovnik odločbe več kot ena pravna oseba:

Dobavitelji:

- (a) BP: BP plc. od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002, BP Nederland BV od 1. aprila 1994 do 1. januarja 2000 in BP Refining & Petrochemicals GmbH od 31. decembra 1999 do 15. aprila 2002;
- (b) Esha: Esha Holding BV, Smid & Hollander BV in Esha Port Services Amsterdam BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;

- (c) Klöckner: Klöckner Bitumen BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002 in Sideron Industrial Development od 1. januarja 2000 do 15. aprila 2002;
- (d) Kuwait Petroleum: Kuwait Petroleum Corporation, Kuwait Petroleum International Ltd. in Kuwait Petroleum (Nederland) BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;
- (e) Nynäs: AB Nynäs Petroleum in Nynäs Belgium AB od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;
- (f) Shell: Shell Petroleum NV, The Shell Transport and Trading Company Ltd in Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;
- (g) Total: Total Nederland NV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002 in Total SA od 1. novembra 1999 do 15. aprila 2002;
- (h) Wintershall: Wintershall AG od 1. aprila 1994 do 31. decembra 1999.

Kupci:

- (i) Ballast Nedam: Ballast Nedam NV in Ballast Nedam Infra BV od 21. junija 1996 do 15. aprila 2002;
- (j) BAM: BAM NBM Wegenbouw BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002 in Koninklijke BAM Groep NV od 1. novembra 2000 do 15. aprila 2002;
- (k) Dura Vermeer: Vermeer Infrastructuur BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002, Dura Vermeer Groep NV od 13. novembra 1998 do 15. aprila 2002 in Dura Vermeer Infra BV od 1. julija 2000 do 15. aprila 2002;
- (l) HBG: HBG Civiel BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;
- (m) Heijmans: Heijmans NV in Heijmans Infrastructuur BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;
- (n) KWS: Koninklijke Volker Wessels Stevin NV in Koninklijke Wegenbouw Stevin BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002.

1.3. Delovanje kartela

- (7) Nedovoljeno dogovarjanje je mogoče opredeliti kot določanje cen bitumna za tlakovanje cest na Nizozemskem med dobavitelji, glavnimi kupci ter med temi dobavitelji in kupci.
- (8) Dokazi o tem kartelu vključujejo obdobje med 1. aprilom 1994 in 15. aprilom 2002 ter se nanašajo večinoma na redno skupno določanje bruto cene za prodajo in nakup bitumna za tlakovanje cest, enotnega rabata na bruto cene za udeležene graditelje cest in manjšega največjega rabata na bruto cene za druge graditelje cest.
- (9) Komisija meni, da je celoten sistem pripravljivih in skupnih sestankov, ki so imeli za posledico dogovore med skupino dobaviteljev bitumna in skupino graditeljev cest o bruto cenah in rabatih za bitumen za tlakovanje cest na Nizozemskem, del enotne skupne sheme in zato pomeni enotno kršitev člena 81 Pogodbe.

2. GLOBE

2.1. Osnovni znesek

- (10) Osnovni znesek globe se določi v skladu s težo in trajanjem kršitve.

Teža

- (11) Pri presoji teže kršitve Komisija upošteva naravo kršitve, njen dejanski učinek na trg, kadar ga je mogoče izmeriti, in velikost upoštevnega geografskega trga.
- (12) Komisija glede narave kršitve zaradi dejstva, da je kršitev morala imeti učinek, in dejstva, da je zajela znaten del skupnega trga, ugotavlja, da so podjetja, na katera je ta odločba naslovljena, zagrešila zelo hudo kršitev člena 81 Pogodbe.

Diferencialno obravnavanje

- (13) V kategoriji zelo težkih kršitev omogoča lestvica verjetnih glob podjetjem uporabo diferencialnega obravnavanja, da bi upoštevali dejansko gospodarsko zmožnost posameznih kršiteljev, da povzročijo znatno škodo konkurenci. To je, tako kot v tem primeru, primerno takrat, ko obstajajo precejšnja nesorazmerja med zadevnimi tržnimi deleži podjetij, ki sodelujejo v kršitvi.
- (14) Podjetja so bila razdeljena v šest kategorij v skladu s svojo relativno pomembnostjo na zadevnem trgu v letu 2001, ki je bilo zadnje polno leto kršitve.

Zadostno odvrčilo

- (15) Komisija ugotavlja, da je v tem postopku svetovni promet družb Shell, BP, Total in Kuwait Petroleum v finančnem letu 2005, ki je bilo zadnje finančno leto pred to odločbo, znašal 246, 203, 143 oziroma 37 milijard EUR. Svetovni promet vseh drugih podjetij je bil manjši od 10 milijard EUR.
- (16) Komisija meni, da glede na okoliščine primera za ta podjetja s svetovnim prometom, manjšim od 10 milijard EUR, ni potreben množitelj za zagotovitev zadostnega odvrčilnega učinka glob. Komisija namerava pomnožiti le globo za Shell, BP, Total in Kuwait Petroleum s koeficientom, ki je bil prilagojen okoliščinam primera.

Trajanje

- (17) Individualizirani množilni koeficienti se uporabljajo v skladu s trajanjem kršitve posameznega podjetja, ki segajo od 1,5 do 8 let (glej zgornji odstavek 6).

2.2. Oteževalne in olajševalne okoliščine*Oteževalne okoliščine*

- (18) V času kršitve je Shell že bil predmet odločb Komisije o prepovedi zaradi kartelnih dejavnosti⁽¹⁾. Ta ponovitev kaznivega dejanja pomeni oteževalno okoliščino, ki upravičuje 50-odstotno povečanje osnovnega zneska globe, ki se naloži Shellu.
- (19) KWS je med inšpekcijskimi pregledi zavrnil sodelovanje v preiskavi, zaradi česar so se morali inšpektorji za pomoč obrniti na nacionalni organ za konkurenco in policijo. Komisija meni, da to oviranje pomeni oteževalno okoliščino, ki upravičuje 10-odstotno povečanje osnovnega zneska globe, ki se naloži KWS.
- (20) Shell v skupini dobaviteljev bitumna in KWS v skupini kupcev bitumna sta še posebej odgovorna za svojo vlogo

pri spodbujanju in vodenju kartela. Bila sta gibali delovanja kartela. Ta vloga upravičuje 50-odstotno povečanje osnovnega zneska globe, ki se naloži Shellu in KWS.

2.3. Uporaba 10-odstotne omejitve prometa

- (21) Člen 23(2) Uredbe Sveta (ES) št. 1/2003⁽²⁾ določa, da globa, naložena posameznemu podjetju, ne sme presežati 10 % njegovega prometa. Ta prag se uporabi za globo, izračunane za družbi Esha (Esha Holding BV, Smid & Hollander BV in Esha Port Services Amsterdam BV) in Klöckner Bitumen BV.

2.4. Uporaba obvestila o prizanesljivosti iz leta 2002*Imuniteta*

- (22) BP je bilo prvo podjetje, ki je Komisijo obvestilo o obstoju kartela za bitumen na Nizozemskem in Komisija je družbi BP podelila pogojno imuniteto pred globami v skladu s točko 15 obvestila. BP je ves čas Komisijinega upravnega postopka sodeloval v celoti, stalno in hitro. BP je prekinil sodelovanje v domnevni kršitvi najpozneje ob predložitvi dokazov v skladu z obvestilom o prizanesljivosti in ni naredil nobenih korakov v smeri spodbujanja drugih podjetij k sodelovanju v kršitvi. Zato je BP upravičen do popolne imunitete pred globami.

Točka 23(b), prva alineja (zmanjšanje za 30–50 %)

- (23) Kuwait Petroleum je bilo naslednje podjetje, ki se je obrnilo na Komisijo v skladu z obvestilom o prizanesljivosti, in prvo podjetje, ki je izpolnilo zahteve iz točke 21 obvestila. Dokazi, ki jih je predložil Kuwait Petroleum, so po svoji naravi okrepili zmožnost Komisije, da dokaže zadevna dejstva, zato so pomenili dodano vrednost glede na dokaze, ki jih je Komisija takrat imela. Ta dodana vrednost je bila pomembna, saj je okrepila obstoječe informacije in, skupaj z informacijami, ki jih je Komisija že imela, podprla Komisijo pri dokazovanju kršitve. Upoštevati je treba, da BP ni bil redni udeleženec posvetovalnih srečanj za bitumen s kupci in da je bil Kuwait Petroleum prvi, ki je zagotovil neposredne dokaze o tem osrednjem elementu delovanja kartela. Zato v skladu s točko 23 obvestila o prizanesljivosti Kuwait Petroleum izpolnjuje pogoje za zmanjšanje globe med 30 in 50 %.

⁽¹⁾ Odločba Komisije 86/398/EGS z dne 23. aprila 1986 v zvezi s postopkom po členu 85 Pogodbe (IV/31.149 – Polipropilen, UL L 230, 18.8.1986, str. 1) in Odločba Komisije 94/599/ES z dne 27. julija 1994 v zvezi s postopkom po členu 85 Pogodbe EGS (IV/31865 – PVC II, UL L 239, 14.9.1994, str. 14).

⁽²⁾ UL L 1, 4.1.2003, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1419/2006 (UL L 269, 28.9.2006, str. 1).

- (24) Za točen znesek zmanjšanja globe, ki bo naložena Kuwait Petroleumu, je treba upoštevati, da so prošnja za prizanesljivost Kuwait Petroleuma in po tem predloženi dokazi s svojo stopnjo natančnosti okrepili zmožnost Komisije, da dokaže zadevna dejstva. Vendar pa je treba tudi upoštevati, da je bila prošnja vložena več kot enajst mesecev po tem, ko je Komisija opravila inšpekcijske preglede, in šele po tem, ko je Komisija strankam poslala zahtevo po informacijah, v kateri je spraševala po podrobnih dejanskih informacijah o dogodkih. Poleg tega Komisija obravnava kot resno dejstvo, da so bile nekatere pomembne izjave Kuwait Petroleuma v zvezi z domnevnim sodelovanjem ExxonMobila v kartelu kasneje preoblikovane in jih ni bilo mogoče uporabiti kot dokaz proti temu podjetju. Komisija ugotavlja, da je Kuwait Petroleum upravičen do 30-odstotnega znižanja globe, ki bi mu bila sicer naložena.
- Druge prošnje za prizanesljivost*
- (25) Tudi Shell je vložil prošnjo v skladu s poglavjem B obvestila o prizanesljivosti, vendar zaradi pomanjkanja znatne dodane vrednosti ni predlagana nobena nagrada.
- (26) Tudi Nynäs in Total trdita, da sta Komisiji prostovoljno zagotovila informacije, s katerimi sta obremenila sama sebe. Vendar pa Komisija meni, da zagotovljene informacije ne pomenijo znatne dodane vrednosti, na podlagi katere bi Komisija dodelila znižanje kazni.
- (27) Wintershall trdi, da bi moral biti zajet v prošnji BP za imuniteto. Vendar pa Wintershall še vedno obstaja kot podjetje, ki je ločeno od BP, tisti, ki se je odločil zaprositi za imuniteto pri Komisiji, pa ni bil Wintershall, temveč BP.
- (c) BP: BP plc. od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002, BP Nederland BV od 1. aprila 1994 do 1. januarja 2000 in BP Refining & Petrochemicals GmbH od 31. decembra 1999 do 15. aprila 2002;
- (d) Dura Vermeer: Vermeer Infrastructuur BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002, Dura Vermeer Groep NV od 13. novembra 1998 do 15. aprila 2002 in Dura Vermeer Infra BV od 30. junija 2000 do 15. aprila 2002;
- (e) Esha: Esha Holding BV, Smid & Hollander BV in Esha Port Services Amsterdam BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;
- (f) HBG: HBG Civiel BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;
- (g) Heijmans: Heijmans NV in Heijmans Infrastructuur BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;
- (h) Klöckner: Klöckner Bitumen BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002 in Sideron Industrial Development BV od 1. januarja 2000 do 15. aprila 2002;
- (i) Kuwait Petroleum: Kuwait Petroleum Corporation, Kuwait Petroleum International Ltd. in Kuwait Petroleum (Nederland) BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;
- (j) KWS: Koninklijke Volker Wessels Stevin NV in Koninklijke Wegenbouw Stevin BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;

3. SKLEP

- (28) Naslednja podjetja so kršila člen 81 Pogodbe, tako da so za navedena obdobja za prodaje in nakupe bitumna za tlakovanje cest na Nizozemskem redno skupaj določala bruto ceno, enotni rabat na bruto ceno za sodelujoče graditelje cest in nižji maksimalni rabat na bruto ceno za druge graditelje cest:
- (a) Ballast Nedam: Ballast Nedam NV in Ballast Nedam Infra BV od 21. junija 1996 do 15. aprila 2002;
- (b) BAM NBM: BAM NBM Wegenbouw BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002 in Koninklijke BAM Groep NV od 1. novembra 2000 do 15. aprila 2002;
- (k) Nynäs: AB Nynäs Petroleum in Nynäs Belgium AB od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;
- (l) Shell: Shell Petroleum NV, The Shell Transport and Trading Company Ltd in Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002;
- (m) Total: Total Nederland NV od 1. aprila 1994 do 15. aprila 2002 in Total SA od 1. novembra 1999 do 15. aprila 2002;
- (n) Wintershall AG od 1. aprila 1994 do 31. decembra 1999.

- (29) Za kršitve, navedene v prejšnjem odstavku, so naložene naslednje globe:
- (a) Ballast Nedam: Ballast Nedam NV in Ballast Nedam Infra BV, skupno in solidarno: 4,65 milijona EUR;
 - (b) BAM NBM: BAM NBM Wegenbouw BV: 13,5 milijona EUR, od katerih je Koninklijke BAM Groep NV skupno in solidarno odgovoren za 9 milijonov EUR;
 - (c) BP: BP plc: 0 milijonov EUR, od katerih je BP Nederland BV skupno in solidarno odgovoren za 0 milijonov EUR, BP Refining & Chemicals GmbH pa skupno in solidarno odgovoren za 0 milijonov EUR;
 - (d) Dura Vermeer: Vermeer Infrastructuur BV: 5,4 milijona EUR, od katerih je Dura Vermeer Groep NV skupno in solidarno odgovoren za 3,9 milijona EUR, Dura Vermeer Infra BV pa skupno in solidarno odgovoren za 3,45 milijona EUR;
 - (e) Esha: Esha Holding BV, Smid & Hollander BV in Esha Port Services Amsterdam BV, skupno in solidarno: 11,5 milijona EUR;
 - (f) HBG: HBG Civiel BV: 7,2 milijona EUR;
 - (g) Heijmans: Heijmans NV in Heijmans Infrastructuur BV, skupno in solidarno: 17,1 milijona EUR;
 - (h) Klöckner: Klöckner Bitumen BV: 10 milijonov EUR, od katerih je Sideron Industrial Development BV skupno in solidarno odgovoren za 9 milijonov EUR;
 - (i) Kuwait Petroleum: Kuwait Petroleum Corporation, Kuwait Petroleum International Ltd. in Kuwait Petroleum (Nederland) BV skupno in solidarno: 16,632 milijona EUR;
 - (j) KWS: Koninklijke Volker Wessels Stevin NV in Koninklijke Wegenbouw Stevin BV, skupno in solidarno: 27,36 milijona EUR;
 - (k) Nynäs: AB Nynäs Petroleum in Nynäs Belgium AB, skupno in solidarno: 13,5 milijona EUR;
 - (l) Shell: Shell Petroleum NV, The Shell Transport and Trading Company Ltd in Shell Nederland Verkoopmaatschappij BV, skupno in solidarno: 108 milijonov EUR;
 - (m) Total: Total Nederland NV: 20,25 milijonov EUR, od katerih je Total SA skupno in solidarno odgovoren za 13,5 milijona EUR;
 - (n) Wintershall AG: 11,625 milijona EUR.
- (30) Zgoraj naštetja podjetja morajo takoj prenehati s kršitvami, navedenimi v odstavku 28, če tega doslej še niso storila. Vzdržijo se ponovitve katerega koli delovanja ali ravnanja, opisanega v odstavku 28, in katerega koli delovanja ali ravnanja z enakim ali podobnim ciljem oziroma učinkom.
- (31) Različica besedila odločbe, ki ni zaupna, bo na voljo v verodostojnih jezikih primera na spletni strani Generalnega direktorata za konkurenco na naslovu: http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html
-